

I Amsterdam har man valgt at satse på fortætning og mangfoldighed.

Amsterdam Bijlmer ArenA Station - en urban udvekslingshub

Bijlmer i Amsterdam er et gigantisk boligkvarter fra 1970'erne, der i disse år gennemgår en opblomstring takket været introduktionen af nye attraktorer i dets umiddelbare omgivelser, hvor en high-class togstation fungerer som en urban hub i området. I slutningen af september var Byens Rum som udviklingsstrategi på studietur til Amsterdam for at undersøge hvordan hollænderne arbejder med det offentlige domæne som katalysator for byudvikling

Af Helle Juul, projektleder Byens rum som udviklingsstrategi, Rikke Kirstine Larsen og Pawel Antoni Lange – Forskning+Kommunikation, Juul | Frost Arkitekter.

Byens rum som udviklingsstrategi søger nye tilgange og værktøjer til udviklingen af byens rum. Med tværfaglighed som grundpille sæt-

ter projektet fokus på emner som forandring og ejerskab som strategiske redskaber. Projektet er forankret hos Juul | Frost Arkitekter, Forskning+Kommunikation ved arkitekt Helle Juul og med RUC lektor John Pløger som akademisk partner. Byens rum som udviklingsstrategi løber indtil efteråret 2009 og er finansieret af Realdania. I september måned drog repræsentanter fra

Byens rum til Amsterdam, hvor mødet mellem Bijlmer, et gigantisk boligkvarter med 13.000 lejligheder fra 1970'erne, og det nye internationale konsum-kvarter, som aktuelt skyder op omkring ArenA Boulevard, var studieturens primære studieobjekt. Fra Amsterdams side er der investeret massivt i at byudvikle området for at bryde med det kedelige image,

som det har haft gennem årene. Strategien er mangfoldig og indebærer etableringen af en ny metro og busstation, opførelse af Ajax fodboldklubbens hjemmestadium, udviklingen af et stort shopping og oplevelsescenter, placeringen af hovedsædet for en stor international bank og diverse uddannelsesinstitutioner, en fortætningsstrategi, udviklingen af tværgående udvekslingslinier og

introduktionen af blandede boligformer.

Utopiens fallit

Bijlmer blev færdiggjort i 1975 inspireret af Le Corbusiers idéer om den funktionsopdelte by og har lidt samme skæbne som lignende danske utopiske projekter fra 1960'erne og 1970'erne. Bijlmer havde, som Brøndby Strand og Avedøre Stationsby herhjemme, alle de rigtige målsætninger, der dog spillede fallit i mødet med virkeligheden. Højhusene i Bijlmer formåede aldrig at tiltrække folk til området. I stedet for blev Bijlmer befolket af folk, der ikke havde andre valg – helt konkret kom hovedparten af indbyggerne fra det tidligere Hollandsk Guyana, nuværende Surinam, da landet blev selvstændigt samme år som Bijlmer-bebyggelsen stod færdig. Udover den ensporede sociale sammensætning med en stor andel af arbejdsløse og høj kriminalitet, har Bijlmer bebyggelsens akilleshæl været udifferentierede offentlige rum. Med de store grønne arealer mellem husene, som ingen ejede eller følte tilhørsforhold til, blev det store offentlige rum – stik mod intention – til et ligegyldigt ingenmandsland, som hurtigt blev indtaget af bander, hjemløse, junkies og andre grupperinger. Man skal være udstyret med nerver af stål for at sende sit

barn ned fra 10. etage for at lege udenfor i et offentligt rum som mest af alt består af endeløse grønne græsflader, der strækker sig fra blok til blok. Der var behov for en indsats for at undgå en yderligere ghettorisering, som det vil være vanskeligt at komme ud af.

Akupunkturstrategi - nye attraktorer introduceres

Transformationen af området omkring Bijlmer, der er omdøbt Amsterdam Zuidost, er båret af den konsekvente placering og introduktion af nye, markante attraktorer i området. En af disse er den nye high class Amsterdam Bijlmer Arena Station, der er ikke blot en central infrastrukturel hub, men også fungerer som et stort over-

dækket bindeled mellem det gamle Bijlmer og et af Amsterdams største kontor og oplevelsesområder, der i disse år skyder op på den vestlige side af stationen. Selve stationen er et markant arkitektonisk statement tegnet af den engelske stjernearkitekt sir Nicholas Grimshaw og er et håndgribeligt bevis på, at kommunen ønsker at udvikle området og tilføje det et nyt image. Selve stationen er lys og fremstår let, mens den uhindret leder folk til hver sin del af bydelen under sig, så bevægelserne på tværs af bydelen forløber gnidningsfrit - en klar forbedring af den tidligere forbindelse på tværs, som var en kold, fugtig og snæver tunnel. Stationen sætter fokus på grænsen og overgangen:

Mellem det nye og det gamle; mellem forskellige segmenter, der interagerer i byens rum; mellem den levede kultur og de videns-tunge erhverv; mellem boglig uddannelse og oplevelser i byrummet. Strategien har været – bevidst – at placere en række funktioner som kirurgiske indgreb forskellige steder i området. Arena Boulevard er en bred boulevard med en række kommercielle tilbud og fører folk fra togstationen ned til Ajax Amsterdams nye stadium og andre nye faciliteter som eksempelvis Amsterdams største koncertsal. For enden af boulevarden ligger så Amsterdams største shopping center. Derudover er området blevet yderligere funktional diversitet, som ikke bare tæller fodbold og musik, men også babyforretning, hovedsæde for en stor international bank, et gymnasium og diverse forretningsdomiciler. På den østlige side af banen ligger - inden man kommer ud til boligerne - et 'open air shopping center'. De forskellige funktioner sørger for, at folk bevæger sig gennem området afhængigt af deres konkrete ærinde. Via den strategiske placering af funktionerne styrer man flowet og bevægelserne, og sikrer at forskellige segmenter bevæger sig på kryds og tværs med stationens gulv som den centrale

Bijlmer Arena Station fungerer ikke bare som et infrastrukturelt hub, men også som et stort overdækket bindeled mellem det gamle Bijlmer og et nyt kontor og oplevelsesområde.

Precision
Technic Nordic

Er bygningen utæt?

– kontrollér med nyt FLIR i5 og Minneapolis BlowerDoor™

Precision Technic Nordic har produkterne inden for termografi, som giver dig præcise målinger om bygningers lufttæthed samtidig med, at du sparer tid og penge.

Ring eller klik ind på www.ptnordic.com hvis du vil vide mere!

FLIR
SYSTEMS™

Termografi fra
kr. 22.990

ex. moms

urbane hub, der på en og samme tid samler og spreder den nye bydels aktiviteter. Der er tale om et klart byplanlægningsmæssigt greb, som sørger for at kulturturisterne møder karrierekvinden og gymnasieeleven blandt områdets oprindelige beboere.

Fortætningsstrategi uden byrum

I den forhenværende Bijlmer bebyggelse har løsningen har været gennemgribende og radikal. Der er brugt mange kræfter på at transformere og nedlægge de grønne offentlige rum mellem huse.

Mange blokke er i dag revet ned og erstattet af nye tæt-lav bebyggelser, uden at man tilsyneladende har skænket det offentlige rum mange tanker. Netop byrummet kunne ellers fungere som den forhenværende bebyggelses nye mødesteder og udgøre rammerne for et levende byliv, hvor eksisterende beboere kunne mødes med de nye, der enten bor, arbejder eller søger oplevelser i området. Når hele Bijlmer er færdigrenoveret, er der kun en blok tilbage af de oprindelige, og det store offentlige grønne rum, er fortættet med små private haver.

Det er tydeligt, at planlæggerne ikke har haft tiltro til, at en differentiering og zoneopdeling i mindre, mere intime byrum kunne være en del af løsningen. Konsekvensen er, at private haver har overtaget den offentlige sfære i forbin-

Bydelen har i dag et langt bedre ry end bare få år tilbage.

delse med fortætningsstrategien.

Det er således tankevækkende, at det overordnede greb, man har benyttet i forbindelse med udviklingen af det samlede område ved at placere forskellige attraktorer rundt omkring ikke er overført til selve bebyggelsen.

Ved at differentiere området i offentlige, semi-offentlige og private zoner kunne man ellers have skabt rammerne for et aktivt byliv, der kunne erstatte de endeløse græs-

plæner på en mere subtil facon.

Tabula rasa eller respekt for stedets arv

Spørgsmål er om grebet har været succesfuldt? Det umiddelbare svar er både ja og nej. Der er ingen tvivl om, at bydelen i dag har et langt bedre ry, end det var tilfældet få år tilbage. På det punkt er rebrandingen lykkedes: den tidligere høje kriminalitet er faldet, folk i området er mere divers sammensat – både hvad angår beboere, folk, der arbejder der, og folk der søger oplevelser af kulturel eller kommerciel karakter. Da en del af målsætningen har været at tiltrække nye beboere og forhindre en flugt fra området, så snart folk havde økonomisk mulighed for det, er noget af målet nået. Folk flygter ikke længere fra området, ligesom repræsentanter fra middelklassen flytter

til den nye tæt-lave bebyggelse, da de umiddelbart ikke har råd til bo tættere på Amsterdams centrum. Attraktionerne er primært de mange nye funktioner, der udvider rammerne for den tidligere monofunktionelle bebyggelse og tiltrækker folk fra et større regionalt område. Dette kædet sammen med den effektive fordelingsnøgle som Amsterdam Bijlmer ArenA Station i dag udgør, har skabt et levende og divers sammensat område.

Med hensyn til transformationen af selve Bijlmer bebyggelsen kan man være mere forbeholden. Et grundlæggende spørgsmål må være, hvor meget man skal fjerne eller bibeholde, når man transformerer eller kvarterløfter eksisterende områder: Skal man benytte sig af en tabula rasa strategi eller kan man gå mere nænsomt til værks? I Holland diskuterer man aktuelt, hvorvidt man har været for radikal i transformationen af det gamle Bijlmer. Området er et meget tidstypisk eksempel på, hvordan man planlagde i 1970'erne – muligvis et utopisk projekt, der dog havde sine kvaliteter.

Men i stedet for at tage udgangspunkt i historien og forsøge at genfortolke og opgradere datidens idéer, har kommunen valgt en radikal strategi, hvor alt skal være nyt efter nutidens normer. Faren ved denne strategi er, at man udvikler et område i takt med nutidens modebegreber og overhovedet ikke forholder sig til stedets historie og iboende kvaliteter. Hvem siger, at det hele ikke skal rives ned om 30 år, når andre modeord dominerer byplanlægningen? Denne diskussion bliver stadig mere aktuell og afgørende i disse år, hvor en række tidligere industri- og militær områder skal transformeres til nye funktioner.

Tlf: 97 45 22 11 Fax: 97 45 22 89
info@w-c.dk www.ventiwave.dk

VENTI WAVE

Undgå kondens
- effektiv ventilation
med Ventiwave

Undgå råd og svamp
- hold træet tørt

